

Kdo je blázen?

1. Čtení: Gn 41:37-57

Děkčinění za úrodu, 4. 10. 2015

Hlavní čtení: L 12:13-21

Milí přátelé v Kristu,

co svět světem stojí, lidé se hádají a přou o majetek. A jednou do svých hádek chtěli vtáhnout také Pána Ježíše. *Někdo ze zástupu Ježíše požádal: „Mistře, domluv mému bratru, ať se rozdělí se mnou o dědictví.“* (v.13)

Ale Ježíš tuto jeho žádost rázně odmítne. *„Človče, kdo mne ustanovil nad vámi soudcem nebo rozhodčím?“* (v.14) Vždyť on tu není proto, aby rozsuzoval naše spory a sváry. Nepřišel komukoli domlouvat. Bůh Ježíše do této role rozhodčího, soudce všemožných mezilidských sporů rozhodně nepostavil. Jakoby tedy Kristus říkal: *Do toho mě netahejte. Vám nejde o spravedlnost, ale o ukojení vaší hříšné chamtivosti.*

To se ví, že nám by se taková Ježíšova role zamlouvala. Z autority Božího Syna by vždycky domluvil našim příbuzným - sourozencům, partnerům či dětem. Pokáral by naše sousedy či spolupracovníky... Předpokladem ovšem je, že Ježíš stojí na mé straně a jeho domluvy jsou určeny těm druhým.

„Mistře, domluv mému bratru, ať se rozdělí se mnou o dědictví.“ (v.13)

Já z toho chci také něco mít. Já to nutně potřebuji. Já na to mám přece nárok! Slyšíte to? Stále dokola: *Já, já, já... jenom já.* Ovšem: Neříkají si přesně to samé naši bližní, se kterými občas vedeme spory? Kdo to tedy rozhodne? Kdo to rozsoudí? - Ježíš ne, kvůli tomu on do tohoto světa nepřišel.

On přece přišel kvůli daleko vyšším cílům - hlásat otevřené Boží království, a také svou obětí na kříži uskutečnit Boží lásku k tomuto hříšnému světu. Ti dva bratři, kteří se hádají o pozemské jmění, se tedy musejí hádat sami. Musejí se sami dohodnout, jak a zda vůbec se rozdělí o to, co zdědili po svých předcích. A víme, že to bývají bolestné a někdy dost nechutné záležitosti, pokud se dohodnout nemohou.

Hned nato se však Ježíš obrací k celému zástupu. *„Mějte se na pozoru před každou chamtivostí, neboť i když člověk má nadbytek, není jeho život zajištěn tím, co má.“* (v. 15) Je to varování? Zcela určitě! Máme být především ve střehu, aby nás lidi nepohltila ona chamtivost - tedy neustálá touha mít víc a víc. *Ty, který prahneš po dědictví, které je ti odpíráno, i ty, který svému bratru nechceš dát ze svého - i vy všichni, kterým se zdá, že máte pořád málo – nebuďte chamtiví! Vždyť přemíra majetku vám život ani neprodlouží ani nezlepší.*

V tom nakonec spočívá i smysl Ježíšova podobenství. *Jednomu bohatému člověku se na polích hojně urodilo.* (v.16) Ten člověk už bohatý byl. A nyní je ještě bohatší. Vedlo se mu velice dobře a teď se mu vede ještě lépe. Možná se na poli hodně nadřel – a možná ani ne. Prostě ten rok byl nadmíru úrodný.

Na tom samozřejmě není nic špatného či pohoršlivého. Když se člověku daří – a to i po hmotné stránce – neznamená to automaticky, že něco není v pořádku.

Trošku bychom však očekávali, že se ten bohatý člověk ze svého úspěchu bude radovat. Že vděčně vběhne do kostela a poděkuje Bohu za to všechno, co od něj dostal. Nebo že pozve rodinu a nejbližší - a oslaví to s nimi. Ale to on neudělá. Ten boháč si místo toho dělá starosti - kam všechnu tu úrodu uloží. A když na to konečně přijde, velice se mu uleví.

Tohle udělám: zbořím stodoly, postavím větší a tam shromáždím všechno své obilí i ostatní zásoby. (v. 18) Ještě se napracuje, ale bude to stát za tu námahu! A teprve až dokončí stavbu větších stodol, řekne si: *Teď máš velké zásoby na mnoho let; klidně si žij, jez, pij, buď veselé mysli.* (v.19)

Ale Bůh mu řekl: *Blázne!* (v.20a) Proč? Proč na něj tak volá? Proč jej tak nazývá? Proč shazuje všechnu jeho snahu a dřinu? Proč znevažuje jeho úsilí? Copak se ten boháč nepodobá Josefovi, jak jsme o něm slyšeli v prvním čtení? Boháč přece také myslí na dlouhá léta dopředu! Nechce rozházet, prohýřit všechno své jmění za jedinou noc! Promýšlí a zajišťuje svůj život do budoucna.

Asi jako když učitel Hájek ve filmu „Jak básníkům chutná život“ říká: *„Pokud bude vzestup cen rovnoměrný, jako dosud, koupíme si první automobil za..., malý moment, ... za pět a tři čtvrtě roku. Výchozím bodem je samozřejmě svatba. No, a potom už jsou jen samá pozitiva a sociální jistoty. První dovolená v Jugoslávii, následuje první dítě. Pak již výše zmíněný automobil, zde se stávám zástupcem ředitele, druhá dovolená v Jugoslávii, druhé dítě. Mezitím samozřejmě rekreační chata, taktéž i barevný televizor, přívěs, a tak dále, a tak dále, a tak dále, na deset let dopředu.“* Jenže jeho snoubenka chtěla žít dnes - a proto mu uteče s mladým doktorem!

A právě v tom to vězí. Bůh toho boháče nazývá *pošetilcem*, neboť ten svůj (poslední) den promrhal obavami o zabezpečení majetku a plánováním zářné budoucnosti. A přitom měl žít dnes! Měl prožít ten den jemu svěřený – kvalitně a opravdově.

Jak často se nám právě toto nedaří! Kolikrát pracujeme až do selhání tělesných funkcí – jen proto, abychom se měli v budoucnu lépe. Kolikrát jsme pohlzeni problémy zítřků natolik, že nevnímáme krásu a požehnání dnešního dne. Kolikrát ve jménu lepší budoucnosti nedokážeme pěkně prožít a vychutnat si dnešek.

Ale co vlastně znamená prožít den, či život vůbec, kvalitně, plnohodnotně? S tím souvisí druhý – a daleko závažnější – důvod, proč Bůh toho boháče nazývá pošetilcem. Pokud jste si dobře všimli, v podobenství se nemluví o žádném jiném člověku, jen o tom boháči.

Když se mu nebyvale urodí – nikomu to nesdělí, s nikým se o radost nad tímto štěstím nepodělí. A poté, co začne osnovat plány na stavbu větších stodol, radí se sám se sebou. A nakonec: sám sobě (a nikomu jinému!) praví: „*Klidně si žij, jez, pij, bud' veselé myslí.*“ (v.19b)

Kde jsou jeho děti, jeho žena, jeho přátelé a známí? Copak žije na pustém ostrově jako Robinson Crusoe? Copak se mu urodilo na Marsu? Samozřejmě že ne! On je spíše tolik zaměřený na sebe, na své bohatství, na své plány do budoucna – že jeho bližní jakoby vůbec neexistovali.

Já, já, já... jenom já! To je boháčův největší problém! Tímto se definitivně připravuje o kvalitní, naplněný život. V této zahleděnosti do sebe se vlastně nejvíce liší od egyptského Josefa, který byl obklopen hladovými lidmi.

A také: v životě boháče není místo ani pro Boha, původce jeho bohatství. On neprožívá žádnou vděčnost za to, co z Božích rukou obdržel. On neprosí Boha o dar moudrosti, aby věděl, jak má s nabitým jméním naložit. Ten bohatý člověk je zkrátka zcela uvězněný ve svém sobectví.

Jen na vysvětlenou: Bůh tohoto sobce netrestá tím, že ho odvolá z pozemského života! To jen prostě přišel jeho čas. Jeho svíce dohasíná. Teď je řada na něm. Bůh ani nemá důvod ho trestat – vždyť on se vlastně trestá sám... Není bohatý, on je spíše ubohý. Je na něj smutný pohled.

Proto Ježíš uzavírá své podobenství slovy: *Tak je to s tím, kdo si hromadí poklady a není bohatý před Bohem.* (v. 21)

Muž z podobenství před Bohem bohatý nebyl. On neměl nic, co by připomínalo nějakou hodnotu před Bohem. V momentě smrti, kdy se staví před Boha, je již bez všeho svého majetku, bez úrody, bez stodol, bez peněz. Smysl jeho života, majetek, zůstal na zemi.

A přitom právě tento člověk měl výjimečnou příležitost před Bohem zbohatnout. Zdá se to tak jednoduché! Stačilo by, aby se o svůj majetek začal dělit. Aby začal myslet na druhé lidi. Aby začal pečovat o ty, kterým se takového hmotného požehnání od Boha nedostalo.

Tak to přece je! Okamžitě s sebou majetek začne nést radost, když se zaradujeme z jeho prospěchu pro jiné lidi. Rozdělované jmění násobí užitek a radost jeho majitele. Mnozí lidé, kteří to tak dělají, o tom svědčí. Ti pak nepůsobí ustaraně a rozhodně nejsou osamělí a opuštění.

Takto zbohatnout před Bohem však sami neumíme. Tomu se musíme učit od toho, který uměl dát úplně všechno druhým - od Ježíše Krista. Místo abychom hýčkali naše sobectví, se tedy smíme učit u Ježíše, jak on rozdával sebe sama všem potřebným, a jak právě jeho obětí vzešlo bohatství celému lidstvu. Jen díky tomu, že budeme žít jako Ježíš, budeme nakonec shledáni bohatými v Božích očích.

Milí bratři, milé sestry, cílem dnešních bohoslužeb je poděkovat za Boží dary, které nás udržují při životě. Ale nezapomeňme: pravou vděčnost nejlépe Pánu Bohu vyjádříme tak, že budeme dávat potřebným z toho, co nám samotným dal Bůh. Že se s druhými budeme dělit.

Modlitba: Pane Ježíši Kriste, tys nám zajistil pravé bohatství před Bohem - život věčný. Kéž takto obohaceni o všechny nebeské dary umíme radostně dávat druhým i z toho, co máme a z tvé milosti vlastníme zde na zemi. A dej také, ať z našich úst nikdy nepřestane vycházet vděčná chvála za tvé dary. Amen.